

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 59 0 Ps 029487 20 Rev
Banjaluka, 20.7.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja ZEDP „Elektro-Bijeljina“ a.d. RJ „Elektrodistribucija“ Bijeljina, koga zastupaju punomoćnici A.J. i D.T., zaposlenici tužitelja, protiv tuženog B.L. d.o.o. D., koga zastupaju punomoćnici: D.T., advokat iz S., te M.S. i Z.P., advokati iz B., radi isplate duga, vrijednost predmeta spora: 64.472,96 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 029487 20 Pž od 12.5.2020. godine, na sjednici održanoj dana 20.7.2021. godine donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj: 59 0 Ps 029487 16 Ps od 25.12.2019. godine, obavezan je tuženi da tužitelju, na ime naknade štete, isplati iznos od 64.472,96 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 17.6.2013. godine do isplate i zakonsku zateznu kamatu na iznos od 8.912,25 KM, za period od 04.7.2013. godine do 25.4.2016. godine i na iznos od 5.912,25 KM, za period od 26.4.2016. godine do 17.10.2016. godine i troškove postupka u iznosu od 2.000,00 KM.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 029487 20 Pž od 12.5.2020. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen zahtjev tuženog za naknadu troška sastava žalbe.

Blagovremenom revizijom drugostepenu odluku pobija tuženi zbog bitnih povreda odredaba postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji i osporena presuda preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev i tužitelj obaveže da mu naknadi troškove parničnog postupka.

U odgovoru, tužitelj osporava revizione navode i predlaže da se revizija odbije, kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da mu tuženi zbog neovlaštene potrošnje električne energije, isplati iznos od 64.472,96 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom. Predmet spora je i zahtjev tužitelja da mu tuženi plati zakonsku zateznu kamatu (za periode bliže navedene u izreci prvostepene presude) zbog zakašnjenja u plaćanju iznosa od 8.912,25 KM i iznosa od 5.912,25 KM, kojem je udovoljeno, a revizijom se uopšte ne pobija odluka u tom dijelu, pa se time dalje neće baviti ni ovaj sud.

U postupku koji je prethodio donošenju nižestepenih presuda utvrđeno je da je tuženi registrovani potrošač električne energije u poslovnom objektu, Benzinskoj pumpi na P.p. koja je u vlasništvu tuženog; da su radnici tužitelja, dana 17.6.2013. godine, u ovom objektu vršili kontrolu mjernih uređaja i utroška električne energije (mjerno mjesto ...) kada su utvrdili da postoji sumnja da su oštećene plombe, da na drugoj fazi ne postoji naponska veza sa naponskom granom unutar brojila, da se treća faza ne može dotegnuti, te da brojilo ne registruje 30,49 % električne energije, što je utvrđeno pomoću pokretne baždarnice MT-ZERA; da je tom prilikom došlo do skidanja električnog brojila i kontrolom u baždarnici je utvrđeno da su oba državna žiga (olovne plombe) vidno oštećeni tako što su plombe zasječene sa strane, na koji način je ostvarena mogućnost da se izvade žice preko kojih se evidentira potrošnja električne energije, bez daljeg oštećenja, pa da se sa tako otvorenim poklopcem brojila moglo uticati na tačnost mjerenja; da je zatim, u skladu sa Opštim uslovima za potrošnju električne energije, na ovom mjernom mjestu obračunata vrijednost neovlaštene potrošnje u iznosu od 64.472,96 KM.

Na temelju tih činjenica prvostepeni sud je obavezao tuženog na isplatu zahtjevanog iznosa od 64.472,96 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 17.6.2013. godine do isplate. Odluku je temeljio na odredbama člana 154, 155, 186. i 277. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89 te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05 – u daljem tekstu: ZOO), te odredbama člana 75, 78, 87, 89. do 94. Opštih uslova za isporuku i snabdijevanje električnom energijom – prečišćeni tekst („Službeni glasnik RS“ broj 90/12 – u daljem tekstu: Opšti uslovi).

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, pa je žalbu tuženog odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Odluka drugostepenog suda je pravilna i zakonita.

Nije sporno da je tužitelj u ovom slučaju distributer električne energije, a tuženi korisnik mreže, odnosno krajnji kupac električne energije, kako ih imenuje odredba člana 4. Opštih uslova.

Odredbom člana 69. stav 1. tačka a) Opštih uslova propisano je da se na mjernom mjestu, odgovarajućim mjernim uređajem, mjeri isporučena i preuzeta električna energija i snaga, a stavom 2. da mjerni uređaj na kome se mjeri predmeta/preuzeta električna energija u/iz mreže, predstavlja primopredajno mjesto i ujedno mjesto razgraničenja osnovnih sredstava distributera i korisnika mreže i mjesto razgraničenja odgovornosti za isporučenu/preuzetu električnu energiju između distributera i korisnika mreže, ukoliko elektroenergetskom saglasnošću ili ugovorom o priključenju nije drugačije određeno.

Prema odredbi člana 75. stav 1. tačke b) Opštih uslova, održavanje mjernih uređaja podrazumijeva i redovnu provjeru ispravnosti uređaja, izuzev baždarenja, u skladu sa tehničkim standardima za datu vrstu uređaja, ali i provjeru ispravnosti uređaja u slučaju postojanja sumnje u ispravnost (tačka v).

Neovlaštena potrošnja predstavlja potrošnju bez mjernih uređaja ili mimo njih (kakav je ovdje slučaj), kako propisuje odredba člana 89. tačka v), čiji način utvrđivanja perioda neovlaštene potrošnje je propisan članom 90, dok je članom 91. propisan način obračuna neovlaštene potrošnje.

Prema odredbi člana 92. stav 5. obračun, fakturisanje i naplatu neovlaštene potrošnje vrši distributer, o čemu krajnjem kupcu dostavlja fakturu (stav 6.).

Proizlazi, da prethodno utvrđivanje eventualne krivične odgovornosti tuženog za počinjeno krivično djelo u vezi sa neovlaštenom potrošnjom električne energije, nije uslov njegove građanske odgovornosti, pa okolnost (na koju se ponovo ukazuje u reviziji) da je protiv tuženog obustavljen krivični postupak (istraga) nije relevantna za rješenje spora.

Iz činjenica utvrđenih tokom postupka proizilazi da je tužitelj za svo vrijeme za koje je obračunata neovlaštena potrošnja, isporučivao električnu energiju za poslovni objekat tuženog preko spornog mjernog uređaja. Tuženi nije tvrdio da je u tom periodu bio bez električne energije, odnosno da tužitelj nije ispunjavao svoju ugovornu obavezu, čime je tužitelj stekao pravo da od tuženog zahtijeva ispunjenje njegove obaveze (plaćanje utrošene električne energije, pa i one neovlašteno potrošene) saglasno odredbi člana 262. stav 1. ZOO i međusobno zaključenom ugovoru o isporuci električne energije, a ne po osnovu naknade štete. Drugačije rečeno, kod činjenice da je tužitelj uredno ispunjavao svoju obavezu distributera, i da je utvrđena neovlaštena potrošnja električne energije na mjernom uređaju u poslovnom objektu tuženog, kao krajnjeg kupca, a imajući u vidu navedene odredbe Opštih uslova, u vezi sa članom 74. tačka 12. Zakona o električnoj energiji („Službeni glasnik RS“, broj 8/08, 34/09, 92/09 i 1/11), zahtjev tužitelja za isplatu naknade za neovlaštenu potrošnju električne energije, ukazuje se osnovanim.

Za postojanje obaveze tuženog da plati isporučenu električnu energiju, nije od uticaja da li je eventualno treće lice (raniji vlasnik benzinske pumpe, kakvu sumnju ističe revident) manipulisalo brojilom i time spriječilo pravilno mjerenje isporučene količine električne energije, kod činjenice da je upravo njemu isporučena i da je on koristio električnu energiju. Tužitelj, naime, ne mora dokazivati krivicu tuženog za neovlaštenu potrošnju električne energije da bi ostvario pravo na naplatu tako utrošene električne energije, što navode revidenta istaknute u ovom pravcu čini irelevantnim za rješenje ovog spora. Uostalom (usput rečeno), prema utvrđenom činjeničnom stanju, mjerno mjesto na kojem je registrovana neovlaštena potrošnja, nalazi se u poslovnom objektu tuženog i treća lica nisu imala mogućnost pristupa, pa bi za bilo kakve preinake na brojilu svakako bio odgovoran tuženi.

U konkretnom slučaju do neovlaštene potrošnje električne energije je došlo zbog djelimične potrošnje mimo mjernog uređaja (član 89. stav 1. tačka v), a ne samo zbog oštećenja plombe (član 89. stav 1. tačka g), pa navodi tuženog, kako je drugačije trebalo obračunati vrijednost neovlaštene potrošnje, nisu osnovani.

Tokom postupka pred prvostepenim sudom tuženi se branio navodima da nije utvrđena njegova krivica za neovlaštenu potrošnju električne energije. Nije prigovarao načinu obračuna traženog iznosa i njegovoj visini. Kod takvog stanja stvari, a budući da je Opštim uslovima jasno propisano na koji način će se izvršiti obračun neovlaštene potrošnje, tužitelj nije imao potrebu da visinu traženog iznosa dokazuje i vještačenjem. Zato prigovor tuženog, istaknut tek u žalbi i kasnije u reviziji, da se visina traženog iznosa nije mogla utvrditi bez vještačenja (bez obzira na kome bi bio teret predlaganja izvođenja tog dokaza) nije mogao ishoditi drugačiju odluku.

Pored toga, tuženi je imao mogućnost da po pravilima upravnog postupka pred nadležnom Regulatornom komisijom za energetiku Republike Srpske osporava ovaj obračun. Suprotno njegovim tvrdnjama, on to nije učinio. Osporavao je obračun izvršen na drugom mjernom mjestu (broj: ...) u D. - za pekaru, supermarket i motel i povodom tog prigovora je doneseno rješenje navedene Regulatorne komisije ... od 22.01.2016. godine, po kojem je tuženi postupio i izvršio uplatu, ali ono nije relevantno za regulisanje međusobnog odnosa parničnih stranaka

povodom potraživanja koje se tiče neovlaštene potrošnje električne energije na Benzinskoj pumpi na P.p., o kojem je ovdje riječ.

Suprotno tvrdnji revidenta, nižestepeni sudovi su pravilno sudili kada su udovoljili tužbenom zahtjevu i nisu povrijedili odredbe parničnog postupka pri donošenju svojih odluka, slijedom čega je odlučeno kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić